

pozarządowego należy postawić pytanie, czy realizacja programów FIO wpłynęło na wzmocnienie organizacji i poszerzenie grupy organizacji zdolnych do skutecznego realizowania zadań publicznych. Zarówno ustalenia NIK, jak również wyniki badania ewaluacyjnego „Ocena wpływu PO FIO 2009–2013 na funkcjonowanie organizacji pozarządowych” wskazują, że główne korzyści, które osiągają organizacje uczestniczące w programach FIO, to budowa kapitału w postaci wiedzy z zakresu przygotowywania wniosków o dofinansowanie, zdobycie doświadczenia w ubieganiu się o środki zewnętrzne. Natomiast

w znacznie mniejszym stopniu organizacje budowały swój potencjał w obszarze zasobów ludzkich czy technicznych. Można zatem stwierdzić, że organizacje realizujące zadania publiczne w ramach programów FIO nabywały umiejętności sprawnego poruszenia się w procedurach „wewnątrzprogramowych”, nie uzyskując przy tym wartości dodanej w postaci budowania trwałego potencjału w obszarze skuteczności realizowanych działań misyjnych i szeroko pojętego rozwoju instytucjonalnego. Dodatkowo w ramach FIO dotowane są doraźne inicjatywy zgłaszane przez nieformalne grupy osób za pośrednictwem dużych organizacji (regranting) – co wpływa na dalsze wzmacnianie większych podmiotów i może oddziaływać

w formie pogłębiania się rozwarstwienia i dysproporcji w sektorze. Zdaniem NIK rozwiązanie takie nie jest właściwe także z uwagi na obowiązujące regulacje ustawowe, które zakładają dotowanie efektywnej działalności w sferze zadań publicznych, a nie finansowanie przejawów aktywności społecznej jako autonomicznej wartości.

Uzależnienie organizacji od środków publicznych – małe zróżnicowanie źródeł przychodu

Odrębnym zjawiskiem charakteryzującym kondycję i problemy w zakresie finansowania sektora organizacji pozarządowych jest silne uzależnienie budżetów organizacji od dostępu do środków publicznych z równoczesnym poddaniem się dynamice funkcjonowania od grantu do grantu (tzw. grantozja). Środki przekazywane przez instytucje administracji publicznej (rządowej, samorządowej, międzynarodowej) stanowiły w 2014 roku wciąż największą kategorię przychodów i wynosiły 46% ich całkowitej wartości. Porównując wkład przychodów uzyskanych ze źródeł rynkowych stanowił 38% wszystkich zgromadzonych środków finansowych, w tym środki pochodzące z działalności gospodarczej (17%), z odpłatnej działalności statutowej (16%), ze składek członkowskich tylko 8% uzyskanych przychodów. Ze